

Sambor Grucza

Vielheit und Einheit der Germanistik
weltweit - Wielość i jedność
germanistyki w skali światowej : XII
Światowy Kongres
Międzynarodowego Stowarzyszenia
Germanistów (Internationale
Vereinigung für Germanistik, IVG)...

Lingwistyka Stosowana / Applied Linguistics / Angewandte Linguistik nr 3,
339-343

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KOMUNIKATY I SPRAWOZDANIA

Vielheit und Einheit der Germanistik weltweit – Wielość i jedność germanistyki w skali światowej: XII Światowy Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Germanistów (Internationale Vereinigung für Germanistik, IVG), Warszawa – Uniwersytet Warszawski, 30.07 – 07.08. 2010 r.

IVG zostało założone w 1951 roku na kongresie *Fédération Internationale des Langues et Littératures Modernes* we Florencji. Jego celem statutowym jest wspieranie działań na rzecz współpracy na polu germanistyki, przy czym germanistykę należy rozumieć jako dyscyplinę nadrzędną nie tylko dla lingwistyki, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa języka niemieckiego, holenderskiego, fryzyjskiego czy afrykanerskiego, ale także skandynawskiego, tj. duńskiego, islandzkiego, norweskiego, szwedzkiego, oraz języka jidysz. Jest ona ponadto dyscypliną o charakterze praktycznym i dydaktycznym skupiającą w sobie wymienione wyżej nurty wraz z ich współczesnymi i historycznymi uwarunkowaniami. Najważniejsze zadania Międzynarodowego Stowarzyszenia Germanistów to: wspieranie inicjatyw naukowych, polepszanie kontaktów pomiędzy naukowcami z pokrewnych dziedzin, inicjowanie i utrzymywanie kontaktów ze stowarzyszeniami germanistów poszczególnych krajów, umacnianie pozycji lokalnych germanistyk w ośrodkach uniwersyteckich.

Co pięć lat IVG organizuje światowy kongres, w ramach którego podejmowane są aktualne naukowe i organizacyjne problemy z zakresu germanistyki, przy czym odbywa się on w kraju, z którego pochodzi aktualny prezydent IVG. Dotychczas zorganizowano jedenaście takich kongresów. Na ostatnim kongresie, który miał miejsce w Paryżu w 2005 roku, na prezydenta IVG został wybrany warszawski uczonec Prof. dr hab. dr h.c. mult. Franciszek Grucza, przejął on tym samym przewodnictwo IVG oraz funkcję zorganizowania światowego kongresu w Polsce. Było to bez wątpienia historyczne wydarzenie, bowiem po raz pierwszy w historii na czele IVG stanął naukowiec pochodzący się z kraju położonego na wschód od Łaby⁵⁹.

*

Dwunasty kongres IVG odbywał się od 30 lipca do 7 sierpnia 2010 roku w Warszawie w murach Uniwersytetu Warszawskiego pod Patronatem Honorowym Rektora Uniwersytetu Warszawskiego, prof. dr hab. dr h.c. Katarzyny Chałasińskiej-Ma-

---

⁵⁹ Więcej informacji o IVG na <http://www.ivg.uw.edu.pl>.

cukow⁶⁰, oraz Patronatem Regionalnym Marszałka Województwa Mazowieckiego, pana Adama Struzika.

Kongres uhonorowali swoją obecnością także: dr Rüdiger Freiherr von Fritsch, Ambasador Republiki Federalnej Niemiec w Warszawie, dr Herbert Krauss, Ambasador Republiki Austrii w Warszawie, Olaf Kjelsen, Minister Ambasady i Zastępca Ambasadora Szwajcarii w Warszawie, prof. Dr.-Ing. Dr. Sabine Kunst, Prezydent Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD), dr Christian Bode, Sekretarz Generalny Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD), dr Gisela Janetzke, Zastępca Sekretarza Generalnego Fundacji im. Aleksandra von Humboldta, dr Hans-Rudi Spiegel, Sekretarz Generalny Fundacji na Rzecz Niemieckiej Nauki (Stifterverband für die Deutsche Wissenschaft). List ze słowem powitalnym do uczestników przesłał także Donald Tusk, Premier Rzeczypospolitej Polskiej.

Miejszem obrad był teren historycznego kampusu Uniwersytetu Warszawskiego przy Krakowskim Przedmieściu. Współorganizatorem Kongresu był Wydział Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego⁶¹.

Temat przewodni obrad XII Kongresu IVG brzmiał: „Vielheit und Einheit der Germanistik weltweit” (*Wielość i jedność germanistyki w skali światowej*). Decyzja o wyborze słowa *wielość* nie była podyktowana wyłącznie faktem, iż w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Germanistów poza germanistyką w sensie ścisłym skupione są także różne nurty germanistyki w sensie szerszym, ale miała ona na celu przede wszystkim promowanie obszarów poszczególnych dyscyplin naukowych w ramach germanistyki, ukazanie ich kompleksowości oraz potencjału. Decyzja o wyborze słowa *jedność* natomiast zapadła przede wszystkim z myślą o tym, aby każdy naukowiec, niezależnie od tego, jaką reprezentuje dyscyplinę czy kierunek badań, miał szansę jako *jednostka* (*jedność) zaprezentować swój dorobek naukowy specjalistom z różnych kontynentów.

*

Część naukową Kongresu otworzyły trzy referaty plenarne pt: *Germanistik in der Wissenschaftsgesellschaft* Petera Strohschneidera (Monachium/Niemcy), *Zur Rekonstruktion der weiblichen Genealogie im ästhetischen Diskurs deutscher Autorinnen seit dem 17. Jahrhundert* Mirosławy Czarneckiej (Wrocław/Polska) oraz *Deutsch(-lernen und -lehren) in einer mehrsprachigen Welt – Risiken und Chancen* Hansa-Jürgena Krumma (Wiedeń/Austria).

Każdemu naukowemu dniu towarzyszył także panel dyskusyjny. W sumie odbyło się 8 paneli: Panel A: *Führt die deutschsprachige Literatur „Selbstgespräche”? Zur internationalen Wahrnehmung zeitgenössischer deutschsprachiger Literatur* [prowadzenie: Hartmut Eggert (Berlin/Niemcy); uczestnicy: Deniz Göktürk

⁶⁰ Na kolejnych stronach zamieszczamy tekst przemówienia, jakie wygłosiła Rektor Uniwersytetu Warszawskiego.

⁶¹ www.wls.uw.edu.pl.

(Berkeley/USA), Joanna Jabłkowska (Łódź/Polska), Hubert Lengauer (Klagenfurt/Austria), Rekha Kamath-Rajan (Neu Delhi/Indie)]. Panel B: *Transkulturalität und Intermedialität in der Germanistik des globalen Zeitalters* [prowadzenie: Ortrud Gutjahr (Hamburg/Niemcy); uczestnicy: Anton Kaes (Berkeley/USA), Tim Mehigan (Dunedin/Nowa Zelandia), Aoussine Seddiki (Oran/Algieria), Vibha Surana (Mumbai/Indie), Wilhelm Voßkamp (Köln/Niemcy)]. Panel C: *Warum Literatur der Vormoderne?* [prowadzenie: Jan-Dirk Müller (München/Niemcy); uczestnicy: Frank Baron (Lawrence, KS/USA), Beate Kellner (Zurych/Szwajcaria), Elaine Tennant (Berkeley/USA)]. Panel D: *Zukunftsmodelle der Germanistik* [prowadzenie: Klaus-Michael Bogdal (Bielefeld/Niemcy); uczestnicy: Shaswati Mazumdar (Delhi/Indie), Wojciech Kunicki (Wrocław/Polska), Ibrahim Ilkhan (Konya/Turcja), Florian Gräfe (Guadalajara/Meksyk)]. Panel E: *Regionalsprachen im Kontakt mit Standardsprachen – Das Beispiel der Schweiz, des Elsass und Luxemburgs* [uczestnicy: Peter Gilles (Luxemburg/Luksemburg), Alexander Schwarz (Lozanna/Szwajcaria), Frédéric Hartweg (Strasburg/Francja)]. Panel F: *Interkulturelle Germanistik im Wandel, 1. Teil: Aufbruch zu neuen Horizonten* [prowadzenie: Ernest W. B. Hess-Lüttich (Bern) und Ryoza Maeda (Tokyo/Japonia); uczestnicy: Anil Bhatti (New Delhi/Indie), Willi Bolle (São Paulo/Brazylia), Hiltraud Casper-Hehne (Göttingen/Niemcy), Hinrich Seeba (Berkeley/USA), Simo (Yaounde/Kamerun), Jianhua Zhu (Szanghaj/Chiny)]. Panel G: *Interkulturelle Germanistik im Wandel, 2. Teil: Transkulturalität als Herausforderung* [prowadzenie: Ryoza Maeda (Tokyo/Japonia) i Ernest W. B. Hess-Lüttich (Bern/Szwajcaria); uczestnicy: Min Suk Choe (Seoul/Korea Południowa), Bożena Chołuj (Warszawa/Polska), Helmut Galle (São Paulo/Brazylia), Paul Michael Lützel (St. Louis/USA), Helga Mitterbauer (Graz/Austria)]. Panel H: *Die deutsche Sprache unter den heutigen politischen und sozialen Bedingungen im In- und Ausland* [prowadzenie: Gerhard Stickel (Mannheim/Niemcy); uczestnicy: Rudolf de Cillia (Wiedeń/Austria), Csaba Földes (Weszprem/Węgry), Helmut Glück (Bamberg/Niemcy), Andrzej Kałny (Gdańsk/Polska), Marisa Siguan (Barcelona/Hiszpania)].

W sumie na Kongres zgłoszonych i zaakceptowanych zostało 61 sekcji tematycznych i ponad 1700 referatów. Nie sposób omówić je tutaj wszystkie choćby po krótko. Przytoczę zatem tylko ich tematykę przewodnią: (1) *Der deutschsprachige politische Roman*, (2) *Praktizierte Literatur im skandinavischen Kulturraum*, (3) *Literatur, Kunst und Musik im Kontext Deutsch als Fremd- und Zweitsprache*, (4) *Sprache in der Literatur*, (5) *Die deutschsprachige Kultur und Lateinamerika*, (6) *Politische Romantik im 19. und 20. Jahrhundert*, (7) *Die deutsche Romantik und ihre Folgen*, (8) *Sprachkonzepte und Grammatikmodelle im DaFiA-Unterricht*, (9) *Luxemburgistik im Spannungsfeld von Mehrsprachigkeit, Regionalität, Nationalität und Internationalität*, (10) *Multimediale und transnationale Kommunikation im Barockzeitalter*, (11) *Beschreibende deutsche Grammatik*, (12) *Positionierung und Argumentation im mündlichen Erzählen*, (13) *Klimachaos und Naturkatastrophen in der deutschen Literatur - Desaster und deren Deutung*, (14) *Post/Nationale Vor-*

stellungen von ‚Heimat‘ in deutschen, (15) europäischen und globalen Kontexten, (18) Karikatur im Fremdsprachenunterricht: Zur gegenwärtigen sprachdidaktischen Rolle des satirischen Bildes, (16) Theorie und Geschichte der Translationwissenschaft, (17) Synthetische Grammatik des Deutschen als einzelsprachliche Grammatik auf universeller Basis, (18) Bilaterale Interkulturelle Kommunikation in der Globalisierung, (19) Entwicklungen in der deutschsprachigen Gegenwartsliteratur und Medien nach 1989, (20) Nationale Erinnerungskulturen im Zeitalter der Globalisierung, (21) Interkulturalität als Herausforderung und Forschungsparadigma der Literatur- und Medienwissenschaft, (22) Globalisierung – eine kulturelle Herausforderung für die Literaturwissenschaft? Germanistische Abgrenzungen, (23) Interferenz-Onomastik, (24) Germanistische Textlinguistik, (25) Deutsch im Rahmen von Mehrsprachigkeitskonzepten, (26) Vormoderne Textualität, (27) Ich, Individualität, Individuum – kulturelle Selbstvergewisserung in der Literatur, (28) Nationale und Transnationale Identitäten in der Literatur, (29) Oudere Nederlandse Letterkunde (Ältere Niederländische Literatur), (30) Deutsche Dialekte und Regionalsprachen, (31) Deutschlernen an der Grenze. Wider den Einheitsunterricht!, (32) Niederländische Sprach- und Literaturwissenschaft mit besonderer Berücksichtigung des Afrikaans, (33) Diachronische, diatopische und typologische Aspekte des Sprachwandels, (34) Klassische Moderne-Schwellen, (35) Einheit in der Vielfalt? Der Europadiskurs der SchriftstellerInnen seit der Klassik, (36) Film und visuelle Medien, (37) Erzählte Geschichte – erinnerte Literatur, (38) Vielheit und Einheit des Erzählens? Möglichkeiten einer historischen Narratologie, (39) Digitalität und Textkulturen, (40) Deutsch-polnische Erinnerungsorte, (41) Jiddische Sprache und Literatur in Geschichte und Gegenwart, (42) Sprachliche Höflichkeit zwischen Etikette und kommunikativer Kompetenz, (43) Koloniale und postkoloniale deutschsprachige Literatur, (44) Formen literarischer und intellektueller Zusammenarbeit, (45) Die niederländische Sprachwissenschaft – diachronisch und synchronisch, (46) Schreiben im Holocaust, (47) Aufgaben der Erforschung der Mittleren Deutschen Literatur bzw. der Kulturgeschichte der Frühen Neuzeit, (48) Literatur-Kultur-Medien im germanistischen Kontext, (49) Corpusdaten und grammatische Regeln, (50) Geschichte des Deutschen als Fremdsprachenunterricht weltweit/ Geschichte von DaF weltweit, (51) Kontakt und Transfer in der Sprach- und Literaturgeschichte des Mittelalters und der Frühen Neuzeit, (52) Geschlecht, Generation und Nation, (53) Diskurslinguistik im Spannungsfeld von Deskription und Kritik, (54) Deutsche Morphologie im Kontrast, (55) Deutsch als Fremdsprache im Wandel. Von der linguistischen Fremdsprachendidaktik zur interkulturellen Fremdsprachenpädagogik?, (56) Fachsprachen in Theorie und Praxis, (57) Indien im Spiegel der deutschen Dichtung, (58) Interkulturelles Verstehen und kontrastives Vergleichen, (59) Stadtvorstellungen und -utopien in Literatur und Geschichte, (60) Autofiktion. Neue Verfahren literarischer Selbstdarstellung, (61) Textsorten und Sprachgeschichte.

*

Otwarcie Kongresu uświetnił Koncert Kwartetu „Camerata”, jednego z najznamienitszych polskich zespołów kameralnych⁶². W piątek, 30.07., organizatorzy, wspólnie z Towarzystwem im. F. Chopina w Warszawie⁶³ zorganizowali Koncert Chopinowski w wykonaniu światowej sławy pianisty Piotra Palecznego. W poniedziałek, 2.08., Autriackie Formu Kultury⁶⁴ zorganizowało wieczór literacki z Josefem Winklerem, który czytał ze swoich książek *Roppongi. Requiem für einen Vater* (2007) i *Ich rei mir eine Wimper aus und stech dich damit tot* (2008). Wieczór zakończył film obrazujący podróże autora po Karyntii i Meksyku. W srode, 4.08., z inicjatywy Instytutu Goethego w Warszawie oraz Ambasady Niemiec w Warszawie zorganizowany został koncert piosenek R. Schumanna, F. Liszt und G. Mahler w wykonaniu Ruth Ziesak (sopran) i Gerolda Hubera (fortepian). Kolejnego dnia, 5.08., Ambasada Szwajcarii w Warszawie zorganizowała występ szwajcarskiego kabaretu „TITTANIC” (Nicolette Kretz, Sandra Künzi) w połączeniu z rokowym duetem „Rockduo Asseberli” (Sibylle Aeberli, Suzanne Zahnd).

Podczas kongresu, 3.08., odbyło się także uroczyste wręczenie profesorowi Davidowi E. Wellbery (USA) nagrody „Jacob- und Wilhelm-Grimm-Preis” fundowanej przez Niemiecką Centralę Wymiany Akademickiej (DAAD). Nagroda ta przyznawana jest za wybitne osiągnięcia na polu germanistycznego językoznawstwa i literaturoznawstwa, które przyczyniają się do intensyfikacji międzynarodowej germanistycznej współpracy naukowej oraz wzajemnego zrozumienia interkulturowego.

*

Podsumowując, można powiedzieć, że zainteresowanie XII Kongresem IVG było olbrzymie – w ciągu 9 dni udział wzięło w nim prawie 2.000 germanistów ze wszystkich kontynentów Świata. Oznacza to, że Kongres Warszawski był największym kongresem tego Stowarzyszenia w jego 60-letniej historii (największy do tej pory kongres był trzykrotnie mniejszy). Nigdy i nigdzie do tej pory, w żadnym spotkaniu naukowym, nie wzięła udział większa liczba germanistów.

Zgodnie ze statutem IVG w ostatnim dniu obrad odbyło się walne zgromadzenie jego członków, na którym wybrano: na następnego prezydenta IVG prof. dr hab. Jianhua Zhu z Uniwersytetu Tongji w Szanghaju; honorowym prezydentem IVG został prof. dr hab. dr h.c. Franciszek Gucza (Uniwersytet Warszawski). Oznacza to, że kolejny kongres IVG odbędzie się w 2015 roku w Chinach, w Szanghaju, na Uniwersytecie Tongji.

Sambor Gucza

⁶² <http://www.camerata.art.pl>.

⁶³ <http://tffc.chopin.pl/>.

⁶⁴ <http://www.austria.org.pl/new/pl/index.php>.